

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Klimaat en Groene Groei
Mevrouw drs. S.Th.M. Hermans
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 12 november 2025

betreft Vragen over voortgang aanpak netcongestie

ons kenmerk 178765

Geachte mevrouw Hermans,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 6 oktober 2025 over de voortgang aanpak netcongestie.¹ De leden van de fracties van **BBB**, **SP** en **FVD** hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen. De fractieleden van **JA21** sluiten zich aan bij de gestelde vragen door de fractieleden van de BBB.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie BBB

In het Noordhollands Dagblad van zaterdag 1 november was te lezen dat "Netbeheerders Tennet en Liander jaren vertraging oplopen met de verzwaring van het elektriciteitsnet in Noord-Holland."² "Uit het nieuwe investeringsplan 2026 van Tennet blijkt dat 6 op de 10 projecten later wordt opgeleverd dan gepland."³ "Ook de uitbreiding van de 380 Kv-verbinding tussen Diemen en Lelystad schuift op naar 2038-2040."⁴ "Volgens Tennet lopen projecten gemiddeld 3 jaar vertraging op."⁵ "Tennet, Liander en het ministerie van KGG werken aan een versnellingspakket om procedures te verkorten maar het resultaat is nog niet zichtbaar in de plannings."⁶ "De gevolgen zijn groot in grote delen van Noord-Holland maar ook in de rest van het land zit de stroom 'op slot': er is geen ruimte meer voor nieuwe (groot)verbruikers. Ook grootschalige opwekkers van energie - zoals zonneweiden en windparken - kunnen niet worden aangesloten."⁷ Dit brengt de nagestreefde energietransitie in gevaar. Naar aanleiding van deze alarmerende berichten en uw brief hebben de fractieleden van de BBB een aantal vragen.

Wat zijn de belangrijkste oorzaken van de vertragingen bij Tennet en Liander? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting. Bent u bereid de Eerste Kamer periodiek te informeren over de voortgang van dit belangrijke dossier?

De uitrol van flexibele contractvormen komt nog onvoldoende van de grond en bestaande aangesloten met een niet-flexibel contract zijn minder geneigd mee te werken aan flexibilisering, aldus de

¹ Kamerstukken I 2025/26, 29 023, AH.

² Noordhollands Dagblad 1 november 2025, www.noordhollandsdagblad.nl.

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

⁶ Ibidem

⁷ Ibidem

datum 12 november 2025

ons kenmerk 178765

blad 2

fractieleden van de BBB. Doet u onderzoek naar barrières en achterliggende gedachten bij deze groep netgebruikers? Zo ja, wanneer verwacht u de resultaten van dit onderzoek en wilt u deze delen met de Eerste Kamer? Welke aanpak wordt gekozen om deze groep succesvol te benaderen en zo ruimte voor partijen op de wachtrij te creëren?

De fractieleden van de BBB vragen zich met betrekking tot de prioritering voor kleinverbruikers (woningbouw) het volgende af. Het ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken, dat per 1 januari 2026 moet ingaan, bevat categorieën kleinverbruikers, waaronder woningbouw.⁸ Hoe wordt gewaarborgd dat de netbeheerders hun implementatietijd dusdanig efficiënt inzetten dat de toekenning van capaciteit voor deze maatschappelijke prioriteit (woningbouw) ook daadwerkelijk snel resultaat oplevert in de praktijk?

Het puur economisch kwantificeren van maatschappelijke schade (gemiste toegevoegde waarde) schiet tekort bij de prioritering van essentiële diensten zoals woningbouw, veiligheid en gezondheid, aldus de fractieleden van de BBB. In hoeverre worden de resultaten van het onderzoek naar de bredere maatschappelijke effecten (zoals de gevolgen voor woningbouw, veiligheid en gezondheid) gebruikt bij het plannen en timen van netverzwaringen, zoals geadviseerd?⁹ Kunnen gemeentelijke objecten zoals zwembaden, sporthallen, gemeenschapshuizen, ijsbanen of voetbalvelden (etc.) als regionale energiehubs fungeren? De fractieleden van de BBB merken op dat de exploitatie bij de gemeenten blijft en niet bij marktpartijen. Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

In de bijlage bij uw brief worden een aantal versnellingsinstrumenten genoemd waaronder de uniforme taxatieaanpak.¹⁰ Hoe wordt de nieuwe, uniforme taxatieaanpak voor gronden ten behoeve van hoog- en middenspanning stations getoetst op uitvoerbaarheid en draagvlak, en wanneer worden de resultaten van de pilots met gemeenten, netbeheerders, taxateurs en grondeigenaren geëvalueerd? Welke versnelling (in tijd) verwacht u hiermee te realiseren?

U gaat ook in op de zogenaamde 'netcongestiepremie'.¹¹ Welke concrete maatregelen zijn er getroffen om te borgen dat de tijdelijke 'netcongestiepremie' van 20% bovenop de grondwaarde die wordt betaald bij snelle overeenstemming in de periode dat we met netcongestie kampen, geen structureel onderdeel wordt van de marktwaarde?

De fractieleden van de BBB constateren dat de huidige praktijk van grondverwerving wordt gekenmerkt door een gebrek aan flexibiliteit in de grondstrategie en beleidsuitgangspunten bij gemeenten en netbeheerders. Welke acties binnen het LAN (Landelijk Actieplan Netcongestie) verbeteren de integrale afstemming tussen netbeheerders en lokale overheden om het proces van inpassing van complexe elektriciteitsprojecten te versnellen?

Waarom overweegt TenneT eerder in het aansluitproces de aansluitkosten voor de realisatie van een aansluiting in rekening te brengen om niet-realistische of speculatieve aanvragen voor het hoogspanningsnet verder te voorkomen? Welke concrete lessen worden getrokken uit het onderzoek naar wachtrijmethodieken in het buitenland?¹²

Wat betekent de huidige werkwijze van de netbeheerders voor de netcongestie? Zijn daar wellicht verbeteringen in aan te brengen? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

⁸ [Ontwerp codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken 2025](#)

⁹ Ecorys, 2025, "De netto maatschappelijke kostprijs van netcongestie: Vervolgonderzoek", Ministerie van Klimaat en Groene Groei, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

¹⁰ Bijlage 'voortgang beleid netcongestie' bij *Kamerstukken I 2025/26*, 29 023, AH, p. 2.

¹¹ Ibidem.

¹² Bijlage 'voortgang beleid netcongestie' bij *Kamerstukken I 2025/26*, 29 023, AH, p. 5.

datum 12 november 2025

ons kenmerk 178765

blad 3

Welke mogelijkheden heeft de ACM om marktpartijen, indien gewenst, te gaan toestaan om realtime en geprognoseerd vanuit gedrag en verwachting binnen bestaande stroomringen te managen? Als die mogelijkheid er (nog) niet is, kan die ruimte dan gecreëerd worden? De fractieleden van de BBB ontvangen hierop graag een toelichting.

Bent u op de hoogte van het feit dat er marktpartijen zijn die oplossingen bieden vóór de meter met een voldoende hoog zekerheidsgehalte van veiligheid inzake leveringszekerheid en betrouwbaarheid van het net? Zo ja, wat doet u om pilots op dit gebied mogelijk te maken?

U geeft aan dat het wenselijk is dat bedrijven die (nog) niet op een wachtlijst staan wel kunnen helpen door capaciteit in te brengen.¹³ Hoe wilt u dit gaan organiseren en hoe kunt u dit monitoren?

U stelt vervolgens dat het netwerk zwaarder belasten een oplossing is.¹⁴ Welke mogelijke gevolgen ziet u qua energiekwaliteit (leveringszekerheid), duurzaamheid van de infrastructuur (moeten we eerder bekabelen dan voorgenomen) en biodiversiteit van de grondpercelen (kabels kunnen erg warm worden)? Hoe wilt u dit gaan bewaken? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

In uw brief geeft u aan in gesprek te zijn met bedrijven. Ondertussen zijn er 14.000 bedrijven op de wachtlijst en dat is natuurlijk niet wenselijk.¹⁵ Kunt u aangeven met wie u spreekt vanuit het bedrijfsleven? Heeft u gespreksverslagen of andere informatie van die gesprekken, zodat de fractieleden van de BBB een duidelijk beeld kunnen vormen over wat nu werkelijk de ervaringen zijn van het bedrijfsleven in deze energie uitvraag. Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

U schrijft dat "de juridische randvoorwaarden voor flexcontracten voor grootverbruikers en invoeders op orde [zijn] gebracht."¹⁶ Een van de onderdelen van flexcontracten is het inleveren van kW op de ATO (aansluit contract overeenkomst). Dit resulteert in een verandering van gecontracteerde vermogens. Bij het niet "aantikken" van de maximale opname van energie gaat de maximale opname veranderen of zelfs verminderen, begrijpen de fractieleden van de BBB dit zo goed? Hoe kijkt u naar het feit dat bedrijven hiertoe worden gedwongen? Groei van werkplekken, omzet, specialisme van activiteiten kunnen hierdoor in een andere versnelling komen dan gewenst, aldus de fractieleden van de BBB. Kortom, wat zijn de mogelijke gevolgen van deze "versnellingsmethode" voor onze economie? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Hoe kijkt u, voor wat betreft kleinverbruikers, aan tegen een buurtbatterij waar lokale opwek regionaal gebruikt kan worden? Overweegt u dit gebruik te gaan stimuleren bijvoorbeeld met subsidies? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Rijsenhout was in 2017 de locatie van de eerste buurtbatterij in Nederland, een pilotproject van netbeheerder Liander en een consortium van bedrijven. Het doel was te onderzoeken hoe een buurtbatterij het lokale elektriciteitsnet kon ontlasten door zonnestroom van 35 deelnemende huishoudens op te slaan en op piekmomenten beschikbaar te maken. Hoewel het project succesvol was, is de oorspronkelijke batterij verwijderd, omdat een netbeheerder volgens de wet geen energiebedrijf mag

¹³ *Kamerstukken I 2025/26*, 29 023, AH, p. 3.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

datum 12 november 2025

ons kenmerk 178765

blad 4

zijn.¹⁷ Wat kunt u doen om deze beperking (desnoods tijdelijk) op te heffen of uitzonderingen mogelijk te maken? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

De fractieleden van de BBB vernamen tijdens de deskundigenbijeenkomst over netcongestie in de Eerste Kamer van het bedrijfsleven dat de netbeheerder zich niet proactief opstelt en aangeeft dat er geen mankracht is om meerdere pilots vanuit het bedrijfsleven op te pakken.¹⁸ Hoe kijkt u naar oplossingen die door bedrijven worden geïnitieerd, pilotprojecten die wenselijk zijn, zowel in het laag- en middenspanningsterrein? Wilt u het mogelijk maken dat pilotprojecten vanuit het bedrijfsleven kunnen worden gestart met voldoende kennis van netwerk, proces en methodieken? Zo ja, hoe kan ervoor worden gezorgd dat de capaciteit van de netbeheerder hiervoor niet langer een belemmering vormt? Kunt u vanuit het ministerie een regiegroep in het leven roepen? Wat is er verder nodig om de samenwerking tussen netbeheerders en het bedrijfsleven te verbeteren? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie SP

U geeft aan in drie verschillende sporen aan netcongestie te werken, besparing ontbreekt hierin. Wat is de reden dat besparing geen aandacht krijgt in de gekozen beleidsrichting?¹⁹

Over besparing hebben de fractieleden van de SP de volgende vragen. Het Rijk is zelf, in de vorm van Rijkswaterstaat onder andere, grootverbruiker van energie. Op welke wijze worden nieuwe tunnels, bruggen en andere assets zo duurzaam en energiezuinig mogelijk aangelegd? Worden bij vernieuwing de meest duurzame technieken toegepast? Wordt er modulair gewerkt zodat (zoals bij de modulaire transformator huisjes) onderhoud en vernieuwing sneller kan?

"De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen - met een terugverdientijd van 5 jaar of minder - uit te voeren".²⁰ Is de Erkende maatregelenlijst actueel en van toepassing op de bedrijven en organisaties?²¹ Helpt de toepassing van deze wet en erkende maatregelenlijst om energie te besparen en daarmee het net te ontlasten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie FVD

Tijdens het commissiedebat van 30 september 2025 verklaarde u: "Het probleem van de stijgende nettarieven niet weg is en dat het kabinet aanvullende opties in kaart brengt met substantiële bedragen die pas in de formatie kunnen worden besloten."²² Wat bedoelt u met substantiële bedragen? Op welke interne raming of ambtelijke notitie is deze uitspraak gebaseerd? Kunt u een bandbreedte aangeven (bijvoorbeeld 1 tot 5 miljard euro, 5 tot 10 miljard euro of meer dan 10 miljard euro)?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

Hoogachtend,

¹⁷ [buurtbatterij Rijsenhout - Tegenstroom](#)

¹⁸ Deskundigenbijeenkomst 'netcongestie' Eerste Kamer, 23 september 2025, [Verslag van de vergadering van de commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei \(EZ/KGG\) op 23 september 2025 - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

¹⁹ *Kamerstukken I* 2025/26, 29 023, AH, p. 2.

²⁰ [Over de energiebesparingsplicht | RVO.nl](#); Omgevingswet; Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

²¹ Bijlage VII en bijlage XIV van de Omgevingsregeling.

²² Mondeling overleg met de minister van KGG Eerste Kamer, 30 september 2025, [Verslag van de vergadering van de commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei \(EZ/KGG\) op 30 september 2025 - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

datum 12 november 2025

ons kenmerk 178765

blad 5

S.M. Kluit

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei